EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 04 16
COM(2025) 171 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI IR AUDITO RŪMAMS

Vartotojų, sveikatos, žemės ūkio ir maisto programų vykdomosios įstaigos, Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomosios įstaigos, Mažųjų ir vidutinių įmonių reikalų vykdomosios įstaigos, Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomosios įstaigos, Inovacijų ir tinklų programų vykdomosios įstaigos ir Mokslinių tyrimų vykdomosios įstaigos vertinimas

{SWD(2025) 87 final} - {SWD(2025) 88 final} - {SWD(2025) 89 final} -
{SWD(2025) 90 final} - {SWD(2025) 91 final} - {SWD(2025) 92 final}

Žodynėlis

Terminas arba santrumpa	***Reikšmė arba apibrėžtis***
Įstaigos	Vykdomosios įstaigos
SNA	Sąnaudų ir naudos analizė
Chafea	Vartotojų, sveikatos, žemės ūkio ir maisto programų vykdomoji įstaiga
CINEA	Europos klimato, infrastruktūros ir aplinkos vykdomoji įstaiga
Komisija	Europos Komisija
EACEA	Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga
EASME	Mažųjų ir vidutinių įmonių reikalų vykdomoji įstaiga
EISMEA	Europos inovacijų tarybos ir MVĮ reikalų vykdomoji įstaiga
ERCEA	Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga
ES	Europos Sąjunga
HADEA	Europos sveikatos ir skaitmeninės ekonomikos vykdomoji įstaiga
ŽI	Žmogiškieji ištekliai
INEA	Inovacijų ir tinklų programų vykdomoji įstaiga
IT	Informacinės technologijos
REA	Europos mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga
KFA	Konkreti finansinė ataskaita
SESV	Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo

1. ĮVADAS

Siekdama savo tikslų, Europos Sąjunga įvairiomis finansavimo programomis remia daugybę politikos sričių. Pagal programas teikiamos dotacijos ir kitų formų finansavimas valstybėms narėms, įmonėms, tyrėjams, nevyriausybinėms organizacijoms ir kt.

Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 317 straipsnį, už biudžeto vykdymą atsakinga Komisija. Pagal Finansinio reglamento 62 straipsnį[1], Komisija vykdo biudžetą įvairiais būdais: tiesiogiai, taikydama pasidalijamąjį valdymą su valstybėmis narėmis, arba netiesiogiai, biudžeto vykdymo užduotis pavesdama vykdyti trečiosioms šalims (kaip antai ES nepriklausančioms šalims, valstybių narių organizacijoms, tarptautinėms organizacijoms bei įstaigoms, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę).

Priėmus Reglamentą (EB) Nr. 58/2003[2], Komisija nusprendė, kad tam tikrų tiesiogiai valdomų programų įgyvendinimo užduočių valdymą būtų veiksmingiau ir efektyviau perduoti jos vykdomosioms įstaigoms. Ilgainiui Komisija šioms įstaigoms perdavė valdyti vis daugiau ES finansavimo programų. Toks pokytis sudarė sąlygas jai sutelkti dėmesį į savo pagrindines institucines užduotis.

Vykdomosios įstaigos yra juridinio asmens statusą turinčios Sąjungos įstaigos, įgyvendinančios ES finansavimo programas, valdančios projektus kai kuriais arba visais jų įgyvendinimo etapais, atliekančios tuo tikslu būtinas patikras ir vykdančios susijusius biudžetus. Jos yra savarankiškos įstaigos, kurias prižiūri Komisija.

Vis dėlto vykdomosioms įstaigoms neturi būti patikima daugiau valdymo užduočių, nei numatyta SESV nustatytoje institucinėje sistemoje. Tai reiškia, kad institucijoms pagal SESV priskirtos užduotys, kurioms atlikti reikia įgaliojimų, leidžiančių veikti savo nuožiūra įgyvendinant politinį pasirinkimą, negali būti patikėtos kitoms įstaigoms. Be to, sprendimas patikėti užduotis kitoms įstaigoms turėtų būti priimamas atlikus sąnaudų ir naudos analizę.

Kiekvienos vykdomosios įstaigos veikla vertinama kas trejus metus, siekiant įvertinti, ar ji veikia gerai ir ar pasiekti *ex ante* sąnaudų ir naudos analizėje numatyti rezultatai[3]. Ši ataskaita apima šešių vykdomųjų įstaigų, kurioms Komisija pavedė įgyvendinti programas pagal 2014–2020 m. daugiametę finansinę programą, vertinimus:

- Vartotojų, sveikatos, žemės ūkio ir maisto programų vykdomosios įstaigos (*Chafea*)[4]
- Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomosios įstaigos (EACEA)[5]

---

1 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių.

2 2002 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 58/2003, nustatantis vykdomųjų įstaigų, kurioms pavedamos tam tikros Bendrijos programų valdymo užduotys, įstatus, OL L 11, 2003 1 16, p. 1, http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

3 2002 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 58/2003 25 straipsnis.

4 2013 m. gruodžio 17 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas 2013/770/ES, kuriuo įsteigiama Vartotojų, sveikatos ir maisto programų vykdomoji įstaiga, su pakeitimais, padarytais Komisijos įgyvendinimo sprendimu 2014/927/ES.

5 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas 2013/776/ES, kuriuo įsteigiama Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga.

- Mažųjų ir vidutinių įmonių reikalų vykdomosios įstaigos (EASME)[6]
- Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga (ERCEA)[7]
- Inovacijų ir tinklų programų vykdomosios įstaigos (INEA)[8]
- Europos mokslinių tyrimų vykdomosios įstaigos (REA)[9]

Tikslus kiekvienos įstaigos vertinimo laikotarpis skiriasi, nes jos buvo įsteigtos skirtingu metu. *Chafea*, INEA ir EASME individualūs vertinimai apima 2017–2021 m. laikotarpį, o EACEA, ERCEA ir REA – 2018–2021 m. laikotarpį.

Atliekant vertinimus buvo nagrinėjama, ar kiekviena įstaiga savo užduotis vykdė veiksmingai ir efektyviai, taip pat ar tai įstaigai valdant portfelį buvo dubliavimosi, spragų ar nenuoseklumo. Vertinimuose taip pat nagrinėta, ar įstaigos ir atsakingų generalinių direktoratų ar kitų vykdomųjų įstaigų užduotys buvo aiškiai atskirtos.

Vertinimai apėmė retrospektyvią sąnaudų ir naudos analizę, kurioje faktiniai trejų metų vertinimo laikotarpio rezultatai buvo palyginti su *ex ante* sąnaudų ir naudos analizėje[10] numatytais veiklos rezultatais. Visi vertinimai buvo pagrįsti išorės tyrimais[11], kuriems buvo taikoma ta pati metodika ir Komisijos geresnio reglamentavimo principai[12].

COVID-19 pandemija paveikė visų vykdomųjų įstaigų veiklą baigiantis jų įgaliojimams. Nors jos laikėsi Komisijos rekomendacijų, kaip elgtis pandemijos metu, jų veiklą reikėjo pakoreguoti – pritaikyti kasdienę darbo tvarką (pvz., skaitmenizuoti procesus, užtikrinti darbo namuose ir nuotolinio bendradarbiavimo galimybę) ir projektų valdymą (pvz., pratęsti arba sustabdyti projektus, o dėl to reikėjo iš dalies pakeisti peržiūras bei mokėjimus ir pakeisti jų grafikus). Tai taip pat buvo labai svarbus momentas rengiant kitą daugiametę finansinę programą.

Apskritai nuo pandemijos pradžios į daugelį tobulintinų sričių, pasiūlytų atlikus tyrimus, kuriais grindžiamas vertinimas, jau buvo atsižvelgta, taip pat buvo pasiūlyta, kaip iš naujo paskirstyti perduotas programas tarp įstaigų, siekiant užtikrinti didesnį nuoseklumą ir sudaryti palankesnes sąlygas sinergijai ir veiksmingam įgyvendinimui.

Nuo 2021 m. balandžio 1 d. pagal 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą buvo įsteigtos naujos įstaigos, kurios pakeitė įstaigas INEA, EACEA, EASME, REA ir ERCEA. Tuo pačiu metu buvo likviduota *Chafea* ir įsteigta nauja įstaiga – Europos sveikatos ir skaitmeninės ekonomikos vykdomoji įstaiga (HADEA).

---

6 2013 m. gruodžio 17 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas 2013/771/ES, kuriuo įsteigiama Mažųjų ir vidutinių įmonių reikalų vykdomoji įstaiga.

7 2013 m. gruodžio 17 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas 2013/779/ES, kuriuo įsteigiama Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga.

8 2013 m. gruodžio 23 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas 2013/801/ES, kuriuo įsteigiama Inovacijų ir tinklų programų vykdomoji įstaiga.

9 2013 m. gruodžio 13 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas 2013/778/ES, kuriuo įsteigiama Europos mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga.

10 2013 m. rugpjūčio 19 d. Komisijos galutinė ataskaita „Tam tikrų užduočių, susijusių su 2014–2020 m. Sąjungos programų įgyvendinimu, perdavimo vykdomosioms įstaigoms sąnaudų ir naudos analizė“.

11 Tyrimai: *Chafea*; EACEA; EASME; ERCEA; INEA; REA.

12 Komisijos „Geresnio reglamentavimo gairės“, SWD(2021) 305 *final,* ir priemonių rinkinys. Gairės buvo taikomos proporcingai. Nereikėjo vertinti, ar laikytasi ES pridėtinės vertės ir aktualumo vertinimo kriterijų, nes vykdomosios įstaigos vykdo užduotis, kurias joms perdavė Komisija, ir šie kriterijai vertinami, kai atliekamas programų vertinimas.

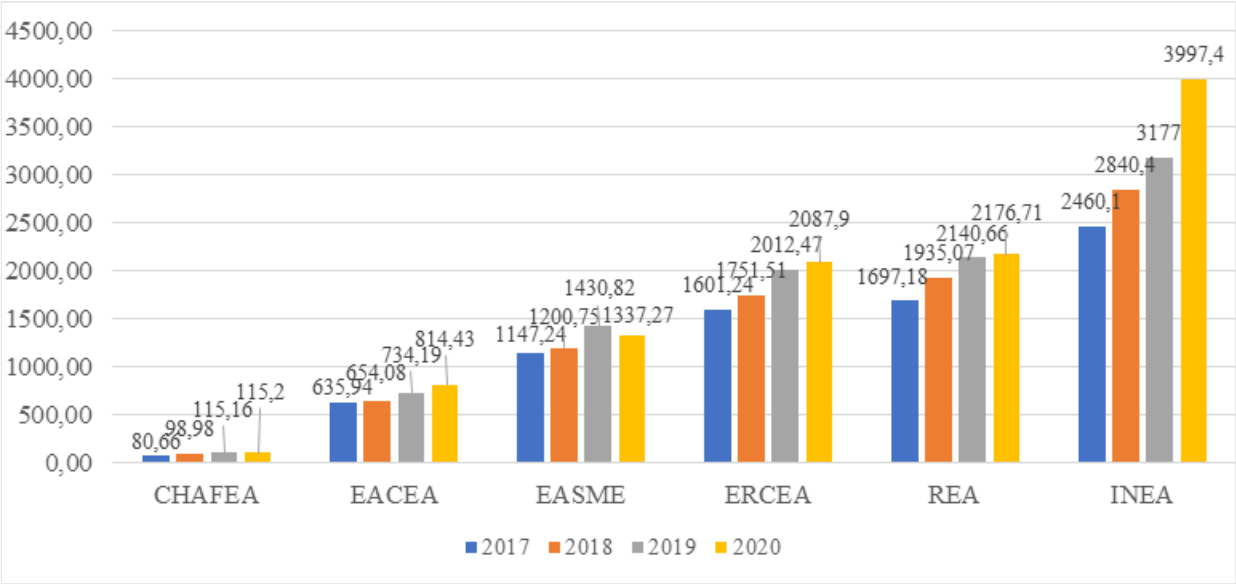
Įvertinus šešias vykdomąsias įstaigas buvo galima atlikti lyginamąją analizę, pagrįstą keletu kokybinių ir kiekybinių rodiklių, kaip išsamiau aprašyta toliau.

2. BENDRI VEIKLOS REZULTATAI

Apskritai visos įstaigos joms perduotas programas įgyvendino veiksmingai ir pagal daugumą pagrindinių veiklos rezultatų rodiklių pasiekė gerus rezultatus, kartu vykdydamos didėjančius veiklos biudžetus. Įstaigos siekė didesnio efektyvumo ir tai buvo pasiekta įvairiais veiksmais, pradedant vidaus priemonių (reorganizavimo, procesų ir procedūrų supaprastinimo) taikymu ir baigiant labiau organizaciniais ir kompleksiniais veiksmais, pavyzdžiui, sutelkiant visų programų patvirtinimo paslaugas įstaigoje REA ir nustatant supaprastintas programos „Horizontas 2020“ taisykles ir procedūras[13]. Įstaigų veiklos efektyvumas padidėjo ir dėl nuolat tobulinamų vietos ir organizacijos lygmens IT priemonių.

Toliau nurodyta, kiek per nagrinėtą laikotarpį padidėjo įstaigų veiklos biudžetai. Didžiausias augimas 2017–2021 m. buvo nustatytas INEA (62 proc.) ir *Chafea* (42 proc.), o mažiausias – EASME (17 proc.).

2017–2020 m. veiklos biudžetai (mln. EUR) pagal įvairių įstaigų mokėjimus

Šaltinis: tyrimas, kuriuo grindžiami trimečiai vykdomųjų įstaigų vertinimai.

Vykdomųjų įstaigų rodikliai yra susiję su finansų valdymu, visų pirma su laiku atliekamu pasiūlymų vertinimu ir dotacijos proceso užbaigimu (tai laikas iki informavimo, laikas iki dotacijos skyrimo ir mokėjimų vykdymas laiku). Įstaigos atitiko daugumą su dotacijų valdymu ir finansų valdymu susijusių rodiklių, nors buvo pastebėta ir keletas nukrypimų, kaip išsamiau aprašyta prie šios ataskaitos pridedamuose Komisijos tarnybų darbiniuose dokumentuose.

[13] 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1291/2013, kuriuo sukuriama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.).

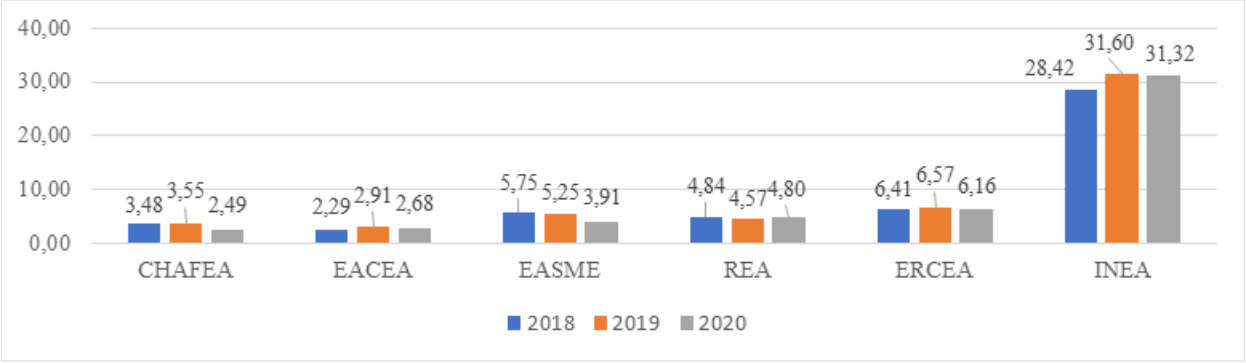
Dėl COVID-19 pandemijos kilo papildomų sunkumų valdant projektus ir įstaigos parodė savo galimybes lanksčiai reaguoti, nuolat stebėdamos, koreguodamos savo procedūras ir įgyvendindamos naujas finansavimo priemones[14], kad būtų reaguojama į poreikius, atsiradusius dėl pandemijos.

Tokiomis aplinkybėmis kai kurioms įstaigoms net pavyko pagerinti savo veiklos rezultatus keliais konkrečiais aspektais. Pavyzdžiui, REA ir INEA padidino iki sutarties galutinio termino atliktų mokėjimų dalį, o ERCEA supaprastino jos taikomą dotacijų keitimo procedūrą.

Taip pat pastebėta, kad dėl pandemijos protrūkio šiek tiek vėluota įgyvendinti perduotus veiksmus. REA atveju dotacijų, suteiktų per laiką iki dotacijos skyrimo, dalis 2020 m. sumažėjo 2 procentiniais punktais ir pasiekė 98 proc., nes pareiškėjai paprašė savo konsorciumams papildomo laiko administracinėms pareigoms, kurias būtina įvykdyti prieš pasirašant dotacijos susitarimą. EASME atveju keletas šių vėlavimų pavyzdžių buvo susiję su atidėtomis projekto įgyvendinimo datomis arba pakoreguotais siektinais rezultatais, kai dėl pandemijos apribojimų jų įgyvendinti tapo neįmanoma. Buvo įtraukta ir kita veikla, kuri turėjo įtakos darbo krūviui, pavyzdžiui, Europos inovacijų tarybos (EIC) inicijuotas visos Europos hakatonas, skirtas COVID-19 iššūkiams įveikti, arba Europos įmonių tinklo sukurta konsultavimo paslaugų teikimo grandinė. EACEA atveju vėlavimai dėl pandemijos yra susiję su programų pobūdžiu (užsienyje studijuojantys jaunuoliai arba kultūros ir (arba) audiovizualiniai projektai).

Vertinant biudžetą vienam vykdomajam darbuotojui, INEA pasiekė didžiausią vertę, palyginti su kitomis įstaigomis. Taip buvo todėl, kad pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP) programą jai teko vidutiniškai didesnės dotacijos[15]. Mokslinių tyrimų programas įgyvendinančios įstaigos pasiekė geresnius rezultatus nei EACEA ir *Chafea*. EACEA atveju tai susiję su programų portfelio sudėtingumu ir įvairove, pareiškėjų ir paramos gavėjų įvairove, dideliu paraiškų ir dotacijų kiekiu, taip pat su nedidele jų vidutine apimtimi. *Chafea* atveju taip atsitiko dėl mažo įstaigos dydžio, jos programų portfelio įvairovės, taip pat dėl papildomos veiklos ir sinergijos trūkumo.

Biudžetas vienam vykdomajam darbuotojui (etato ekvivalentas) (mln. EUR) visose įstaigose 2018–2020 m.

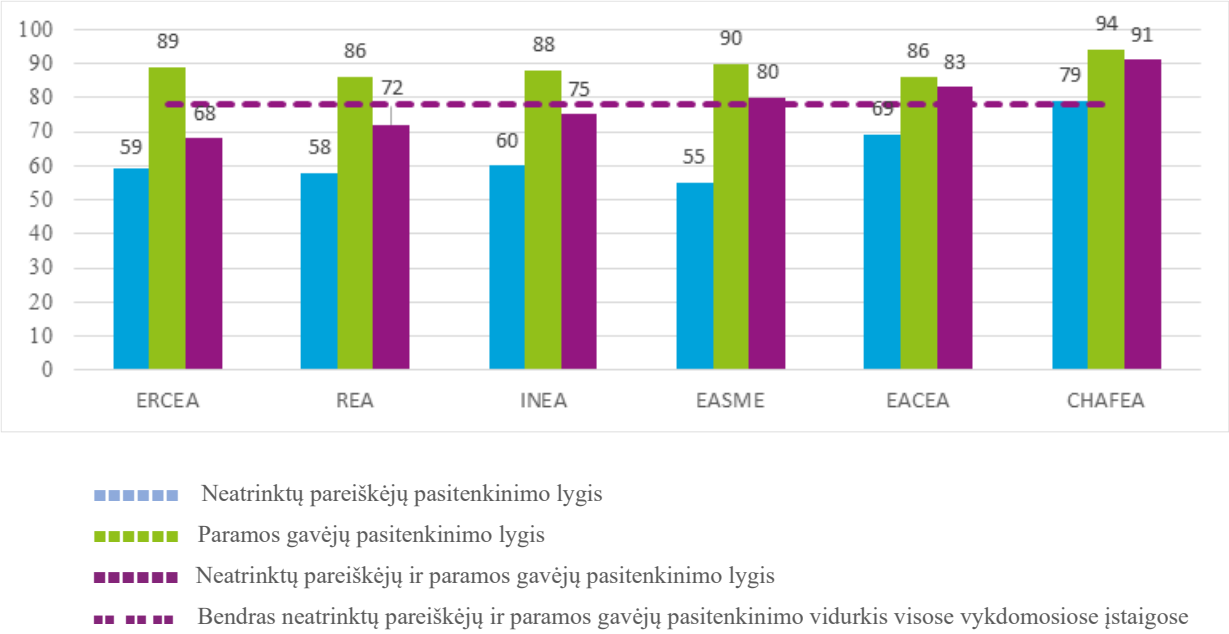
Šaltinis: tyrimas, kuriuo grindžiami trimečiai vykdomųjų įstaigų vertinimai.

[14] *Chafea* atvejis.

[15] 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 1316/2013, kuriuo nustatoma Europos infrastruktūros tinklų priemonė.

Bendrą įstaigų teikiamų paslaugų kokybę teigiamai įvertino paramos gavėjai (86–94 proc.)[16] ir ekspertai (92–99 proc.), o kiek prasčiau – neatrinkti pareiškėjai (55–79 proc.). Toliau paaiškinta išsamiau:

Neatrinktų pareiškėjų ir paramos gavėjų pasitenkinimo lygis visose įstaigose.

Šaltinis: tyrimas, kuriuo grindžiami trimečiai vykdomųjų įstaigų vertinimai.

Dėl operacijų teisėtumo ir tvarkingumo Komisija nustato mokslinių tyrimų bendrąsias programas ir vidaus kontrolės strategijas ir yra atsakinga už audituotinų dalyvių atranką, taip pat už atliktinų *ex post* audito testų intensyvumo nustatymą. Daugumoje perduotų programų dalių likutiniai klaidų lygiai neviršijo ribos. Vis dėlto kelių įstaigų klaidų lygis tam tikrose programų dalyse viršijo ribą, pavyzdžiui, REA pagal Septintąją bendrąją programą[17] vykdomų kosmoso, saugumo ir MVĮ veiksmų, o tai daugiausia lėmė šios schemos sudėtingumas.

Įvertinus EASME, 2018 ir 2020 m., įgyvendinant antrąją pagal Konkurencingumo ir inovacijų bendrąją programą vykdomą programą „Pažangi energetika Europai“ ir Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos Ekologinių inovacijų iniciatyvą[18], taip pat Įmonių konkurencingumo ir MVĮ programą (COSME)[19], likutinio klaidų lygio riba buvo nuolat viršijama.

[16] Procentinių punktų intervalas perteikia mažiausią ir didžiausią kiekvienos atitinkamos kategorijos respondentų teigiamų atsakymų procentinę dalį.

[17] 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1982/2006/EB dėl Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos (2007–2013 m.)

[18] 2006 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1639/2006/EB dėl Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos įsteigimo (2007–2013 m.)

[19] 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1287/2013, kuriuo sukuriama 2014–2020 m. įmonių konkurencingumo ir mažųjų bei vidutinių įmonių programa (COSME).

Tačiau imtasi švelninimo veiksmų, pavyzdžiui, geriau informuoti paramos gavėjus ir patobulinti *ex ante* kontrolės mechanizmus.

INEA atveju 2019 ir 2020 m. likutiniai klaidų lygiai viršijo iš anksto nustatytus EITP telekomunikacijų krypties tikslus dėl aktyvaus NVO ir MVĮ dalyvavimo, didelės personalo išlaidų dalies tarp deklaruotų išlaidų, taip pat dėl riboto sertifikatų naudojimo finansinėse ataskaitose.

Dėl atlikto vieno *ex post* audito, per kurį susigrąžinta didelė į imtį įtraukta suma (apie 75 000 EUR ir daugiau kaip 50 proc. ES įnašo), *Chafea* vykdomos Visuomenės sveikatos programos[20] likutinis klaidų lygis 2019 m. buvo aukštas. Vertinimo laikotarpiu ERCEA ir EACEA likutinis klaidų lygis ribos neviršijo.

Visos įstaigos sukūrė ir nuolat atnaujino savo vidaus kontrolės procesus, siekdamos užtikrinti, kad bet kokia rizika, susijusi su pagrindinių operacijų teisėtumu ir tvarkingumu, būtų tinkamai valdoma. INEA parengė visa apimančią kontrolės strategiją, į kurią įtraukta daug kontrolės ir ataskaitų teikimo mechanizmų. Šios priemonės sudarė sąlygas atidžiai stebėti, kaip įgyvendinami tikslai, ir laiku bei veiksmingai užkirsti kelią galimai su įstaigos veikla susijusiai rizikai ir ją mažinti. REA ir ERCEA taip pat patobulino savo veiklą ir ėmėsi taisomųjų veiksmų, kad atsižvelgtų į Europos Audito Rūmų metinėse ataskaitose ir visose kitose audito ataskaitose pateiktas pastabas ar rekomendacijas.

EACEA, siekdama atsižvelgti į gautas audito rekomendacijas, pradėjo išsamią savo vidaus kontrolės sistemos peržiūrą ir nuosekliai tobulino savo veiklą visą vertinimo laikotarpį. Dėl to EACEA taip pat įgyvendino EACEA pertvarkos projektą ir užtikrino vidinę sinergiją centralizuodama tam tikrus veiklos procesus ir procedūras visų programų horizontaliuosiuose paramos skyriuose. Tokie pokyčiai suteikė galimybę organizuoti intensyvų vidaus judumą, siekiant padėti darbuotojams siekti karjeros ir kuo geriau panaudoti jų kompetencijas. Iki vertinimo laikotarpio pabaigos EACEA įrodė turinti veiksmingą ir patikimą vidaus kontrolės sistemą, atitinkančią patikimo finansų valdymo principus.

EASME tinkamai sprendė visus vertinimo laikotarpiu nustatytus klausimus, pavyzdžiui, atnaujino savo politiką dėl jautrių pareigybių[21], ir apie tai pranešė vėlesnėse metinėse veiklos ataskaitose[22].

Chafea sistemingai nagrinėjo turimus tikrinimo rezultatus ir rodiklius, taip pat atsižvelgė į pastabas ir audito rekomendacijas. Vertinimo laikotarpiu ši įstaiga nuolat tobulino savo finansų valdymą – parengė konsoliduotą daugiametę sandorių kontrolės strategiją, peržiūrėjo finansines grandines, supaprastino kontrolę ir darbo srautus, parengė ir įgyvendino įstaigos kovos su sukčiavimu strategiją..

Vertinimo laikotarpiu bendras kiekvienoje įstaigoje (išskyrus EACEA) užimtų etatų skaičius padidėjo. Labiausiai darbuotojų skaičius padidėjo *Chafea* (nuo 61 2017 m. iki 77 2020 m. arba 26 proc.) ir INEA (nuo 249 2017 m. iki 312 2020 m. arba 25 proc.). Didžioji dauguma įstaigų

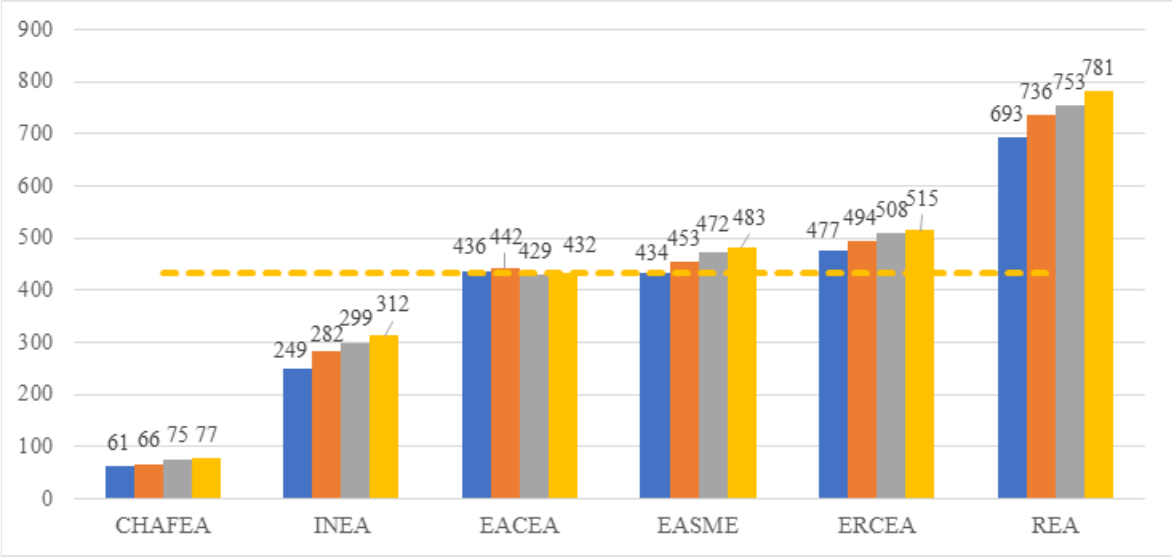
[20] 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1350/2007/EB dėl antrosios Bendrijos veiksmų programos sveikatos srityje (2008–2013 m.)

[21] 2018. ES agentūrų auditas trumpai (europa.eu)

[22] 2019 m. metinė veiklos ataskaita

darbuotojų buvo paskirti programoms įgyvendinti ir tik nedidelė dalis – pagalbinėms funkcijoms atlikti.

Etatų (faktiškai užpildytų) skaičius visose įstaigose 2017–2020 m.

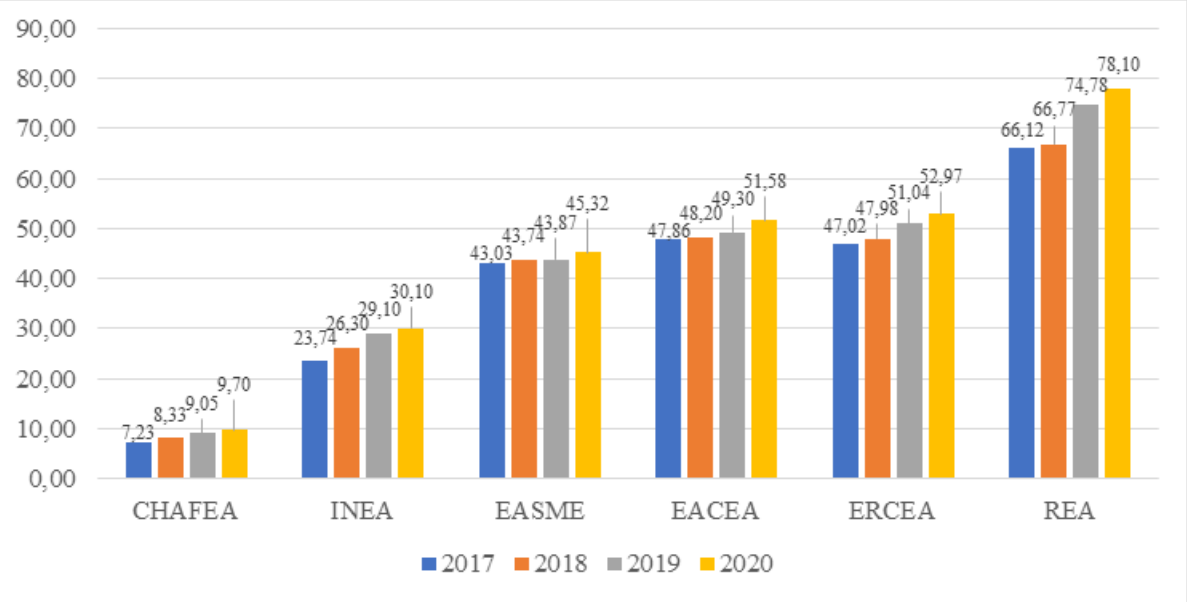
2017 m. 2018 m. 2019 m. 2020 m. Vidutinis darbuotojų skaičius visose vykdomosiose įstaigose, 2020 m.

Šaltinis: tyrimas, kuriuo grindžiami trimečiai vykdomųjų įstaigų vertinimai.

Per vertinamą laikotarpį visų įstaigų administracinis biudžetas, kaip ir veiklos biudžetas, padidėjo. Labiausiai padidėjo *Chafea* (34 proc.)[23] ir INEA (27 proc.), o mažiausiai – EASME (5 proc.) ir EACEA (8 proc.) administracinis biudžetas.

[23] Tai galima paaiškinti panašiu mastu padidėjusiu i) valdomu veiklos biudžetu ir ii) įstaigos darbuotojų skaičiumi.

Administracinis biudžetas (mln. EUR) pagal įvairių įstaigų mokėjimus, 2017–2020 m.

Šaltinis: tyrimas, kuriuo grindžiami trimečiai vykdomųjų įstaigų vertinimai.

3. IŠLAIDŲ EFEKTYVUMAS

Atliekant retrospektyvią sąnaudų ir naudos analizę nagrinėta, kiek mažesnėmis sąnaudomis kiekviena įstaiga pasiekė savo rezultatus, nei jie būtų buvę pasiekti valdant pačiai Komisijai.

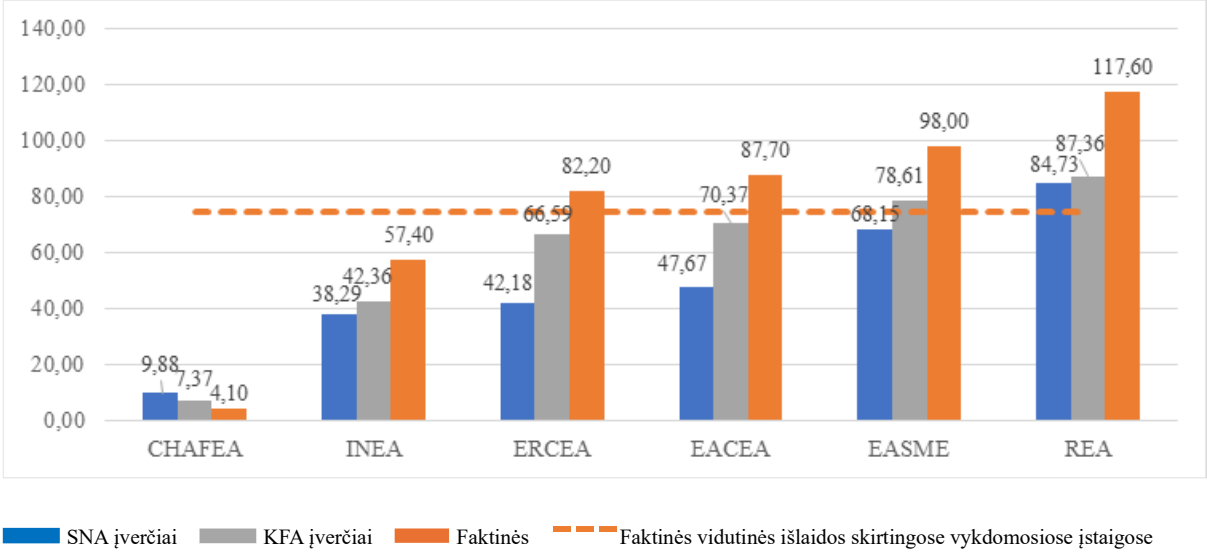
Analize atskleista, kad valdant vykdomajai įstaigai išlaidos buvo gerokai mažesnės nei planuotos išlaidos, kurios būtų patirtos valdant pačiai Komisijai. Kaip ir ankstesniame vertinime[24], daugumos įstaigų (išskyrus *Chafea*) faktiškai sutaupytos lėšos gerokai viršijo pradinius sutaupymų įverčius. Agentūros faktiškai sutaupė vidutiniškai 74,5 mln. EUR.

Chafea sutaupė mažiau lėšų, nei iš pradžių planuota (4,1 mln. EUR, palyginti su 7,37 mln. EUR, numatytais konkrečioje finansinėje ataskaitoje, ir 9,88 mln. EUR – sąnaudų ir naudos analizėje). Tai galima paaiškinti tuo, kad *Chafea* išlaidos personalui buvo didesnės nei planuota[25] ir jų visiškai neatsvėrė mažesnės nei planuota netiesioginės išlaidos (infrastruktūros ir veiklos išlaidos, taip pat programos rėmimo išlaidos).

[24] Komisijos ataskaita COM(2020) 184 *final*.

[25] Didesnės *Chafea* personalo išlaidos gali būti susijusios su tuo, kad: i) šį įstaiga įsikūrusi Liuksemburge, regione, kuriame pragyvenimo išlaidos yra didesnės, todėl įstaiga turėjo siūlyti aukštesnio lygio pareigas, kad pritrauktų tinkamus kandidatus; ii) ji turėjo valdyti kelias programas vienu metu, o tam reikėjo daugiau specialiųjų darbuotojų, ir iii) įstaiga yra nedidelė ir dėl to joje, palyginti su kitomis įstaigomis, padidėjo didesnį atlyginimą gaunančių darbuotojų (viduriniosios ir aukščiausiosios grandies vadovų) įtaka vidutiniam darbo užmokesčiui.

2017 ir 2018–2021 m. vertinimo laikotarpiu sutaupytų lėšų įverčiai, palyginti su faktiškai sutaupytomis lėšomis (mln. EUR)[26]

Šaltinis: tyrimas, kuriuo grindžiami trimečiai vykdomųjų įstaigų vertinimai.

Tačiau atliekant tyrimą, kuriuo grindžiamas vertinimas, taip pat nustatyta, kad su darbuotojais susijusios faktinės išlaidos (I antraštinė dalis) yra didesnės nei pradiniai įverčiai ir kad tai būdinga visoms įstaigoms. Taip atsitiko nepaisant to, kad faktinis darbuotojų skaičius ir darbuotojų, finansuojamų iš ES įnašo, sudėtis atitiko konkrečių finansinių ataskaitų įverčius.

Šios išlaidos iš dalies padidėjo dėl to, kad rengiant pradinius išlaidų įverčius nevisiškai tiksliai numatytas atlyginimų indeksavimas, paaukštinimas ir didėjantys darbuotojų poreikiai. Be to, faktinės vidutinės įstaigų personalo išlaidos buvo didesnės nei planuotos vidutinės personalo išlaidos iš dalies dėl to, kad įstaigos turėjo aukštesnės kvalifikacijos darbuotojų (turinčių daugiau IT įgūdžių), ir tai sudarė sąlygas įstaigoms sutelkti išteklius su turiniu susijusioms užduotims atlikti (šis faktas pastebėtas REA vertinime), arba dėl to, kad reikėjo specialiųjų darbuotojų kelioms tuo pat metu vykdomoms programoms valdyti (*Chafea*), arba tiesiog siekiant išlaikyti darbo įstaigoje patrauklumą, nes pragyvenimo išlaidos Liuksemburge yra didesnės (*Chafea* atvejis).

Didesnes personalo išlaidas pagal I antraštinę dalį atsvėrė mažesnės faktinės išlaidos pagal II antraštinę dalį (*Infrastruktūros ir veiklos išlaidos*) ir III antraštinę dalį (*Programos rėmimo išlaidos*).

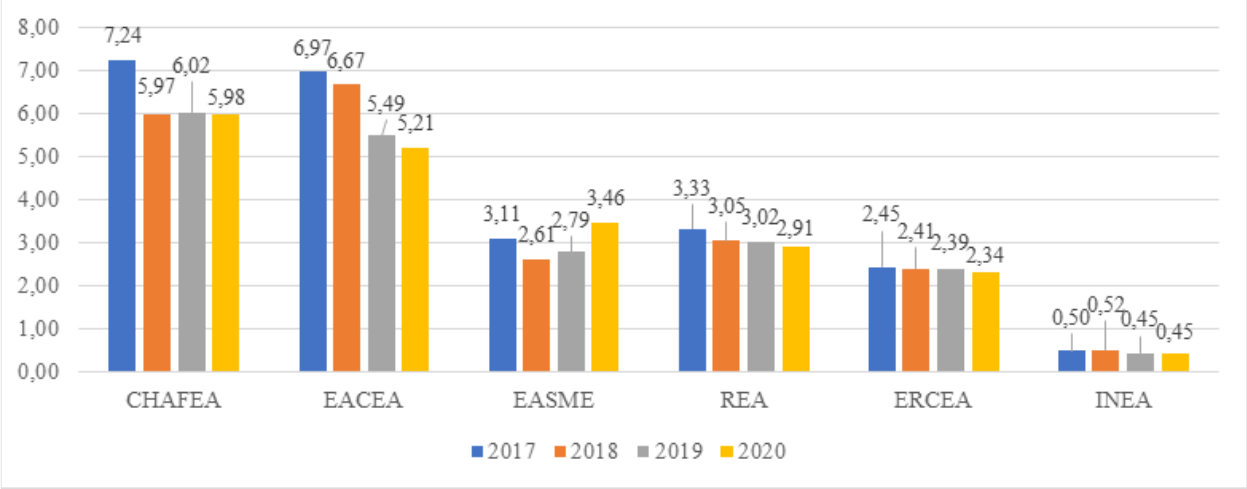
Kitas rodiklis, pagal kurį buvo vertinamas įstaigų išlaidų efektyvumas, yra programų valdymo išlaidos, atitinkančios administracinio ir veiklos biudžetų santykį, atsižvelgiant į įvykdytus įsipareigojimus. Atlikus vertinimą paaiškėjo, kad dauguma įstaigų ilgainiui tapo ekonomiškai

[26] Šioje diagramoje parodytos visų įstaigų sutaupytos lėšos, siekiant jas palyginti tarpusavyje. Tačiau 2018 m. REA įgaliojimai buvo dar labiau išplėsti, o pradinėje 2013 m. sąnaudų ir naudos analizėje į šį jos užduočių ir darbo krūvio pokytį neatsižvelgta.

efektyvesnės, išskyrus EASME, kurios santykis padidėjo nuo 3,11 proc. 2017 m. iki 3,46 proc. 2020 m., tačiau išliko artimas vidutiniam (3,39 proc.) ir nesiekė 5,5 proc. tikslo.

Su programų valdymo išlaidomis susijusi situacija labiausiai pagerėjo EACEA ir *Chafea*, kuriose šis santykis pagerėjo atitinkamai 1,76 procentinio punkto (nuo 6,97 proc. 2017 m. iki 5,21 proc. 2020 m.) ir 1,26 procentinio punkto (nuo 7,24 proc. iki 5,98 proc. per tą patį laikotarpį). Tačiau šių įstaigų programų valdymo išlaidos buvo didesnės, palyginti su 2020 m. vidutiniu visų įstaigų santykiu, siekusiu 3,39 proc.

Programų valdymo išlaidos (administracinio ir veiklos biudžetų santykis įsipareigojimų atžvilgiu) visose įstaigose, 2017–2020 m.

Šaltinis: tyrimas, kuriuo grindžiami trimečiai vykdomųjų įstaigų vertinimai.

4. SUDERINAMUMAS

Kaip minėta pirmiau, įstaigos buvo įvertintos kaip ekonomiškai efektyvios programų įgyvendinimo valdymo struktūros, palyginti su scenarijumi, jei programas būtų įgyvendinusi pati Komisija. Tačiau kai kurių įstaigų portfelį sudarė skirtingos programos (EACEA, EASME, INEA, *Chafea*) arba tos pačios programos, tačiau apimančios skirtingas temas (REA, ERCEA).

Dėl to susidarė sudėtinga darbo aplinka (didelis darbo krūvis ir administracinė našta, skirtingos taisyklės ir procedūros, derinimasis su ne vienu atsakingu generaliniu direktoratu) ir buvo apribotos programų valdymo tobulinimo ir sinergijos bei papildomumo panaudojimo galimybės. Todėl taip pat reikėjo sumažinti jų portfelio mastą, kaip buvo padaryta dabartinėje daugiametėje finansinėje programoje.

Apskritai, atlikus visų įstaigų ir visų perduotų programų vertinimą, nustatyta, kad jų ir atsakingų generalinių direktoratų funkcijos aiškiai ir tinkamai atskirtos, o dubliavimosi atvejų nenustatyta, kaip ir numatyta teisinėje sistemoje ir susitarimo memorandume.

Chafea atveju vidaus audito tarnybos ataskaitoje[27] nurodyta, kad reikia tobulinti užduočių, susijusių su aukšto lygio misijomis, formulavimą. Ši problema buvo sprendžiama 2018 m. *Chafea* ir Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato parengtose vidaus gairėse. *Chafea* perduodant Žemės ūkio produktų skatinimo programos[28] portfelį įstaigai REA, buvo imtasi papildomų priemonių – peržiūrėtos bendradarbiavimo gairės ir parengtas specialus susitarimo memorandumas, kuriame nustatyti konkretūs reikalavimai dėl to, kaip bus i) teikiama informacija ir ii) taikomos žemės ūkio produktų skatinimo priemonės.

Turint omenyje bendrus, kompleksinius klausimus, vertinime nustatyta, kad reikia sukurti struktūruotą sisteminio grįžtamosios informacijos apie politiką teikimo sistemą kartu su pavienių politikos prašymų nagrinėjimo mechanizmu. Ši tema buvo nagrinėjama pagal dabartinę daugiametę finansinę programą.

5. IŠVADOS IR ĮGYTA PATIRTIS

Apskritai įstaigos pasirodė esančios ekonomiškai efektyvios ES finansavimo programų įgyvendinimo struktūros, nes, palyginti su scenarijumi, pagal kurį programas įgyvendintų pati Komisija, jos sutaupo daug lėšų. Įstaigos pasiekė savo pagrindinius tikslus ir daugumą pagrindinių veiklos rezultatų rodiklių. Jų pagrindiniai suinteresuotieji subjektai palankiai įvertino jų teikiamas paslaugas, kaip matyti iš aukšto suinteresuotųjų subjektų pasitenkinimo lygio.

Nustatyta po kelias kiekvienos įstaigos išmoktas pamokas ir tobulintinas sritis, kurios išsamiau aprašytos prie šios ataskaitos pridedamuose tarnybų darbiniuose dokumentuose. Į didžiąją dalį įgytos patirties buvo atsižvelgta perduodant programų įgyvendinimą pagal 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą ir ji bus įvertinta atliekant kitą trimetį 2021–2024 m. laikotarpio įstaigų teisių perėmėjų vertinimą.

[27] Galutinė audito ataskaita dėl *Chafea* žemės ūkio produktų skatinimo priemonių įgyvendinimo valdymo ir kontrolės sistemos, 2017 09 15.

[28] 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1144/2014 dėl informacijos apie žemės ūkio produktus teikimo ir jų pardavimo skatinimo priemonių, įgyvendinamų vidaus rinkoje ir trečiosiose šalyse